

TELEGRAFULU ROMANU.

Telegrafulu este Duminec'a si Joi'a, la fie-care d'oue septemani cu adansulu Foisiorci. — Prenumeratiunea se face in Sabiiu la espeditor'a Joicei, pre afara la J. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate c'itra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 52.

ANULU XXIV.

Sabiiu 113 Iuliu 1876.

trolelelate p'arti ale Transilvaniei st pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. 6. o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platesc pentru int'at'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Invitarea de prenumeratiune

„Telegrafulu Romanu“ cu „Foisior'a“

pre o jumetate de anu (Iuliu-Decembre) alu anulului 1876. — Pretulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiiu 3 fl. 50 cr. v. a.

Pentru Monarchi'a austro-unguresca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate, 6 fl. v. a.

DD. abonanti sunt rugati a nu intardiá cu tramitarea prenumeratiunilor.

Adresele ne rugámu a se scrie curatu, a se pune numai post'a ultima, dara nu câte d'oue poste ultime, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandámu on. publ. avisorile postali, (**Posta-Utalyány. — Post-Anweisung.**) cá impreunate cu spese mai putiene si cá mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune.

De adi incolo incéta espedarea foiei dloru, cároru li s'au s'firsitu abonamentulu.

Editur'a „Telegrafului Romanu“ in Sabiiu.

Intalnirea dela Reichstadt si resbelulu in orientu.

Doue lucruri atragu atentia lunei politice in momentele de fatia: intalnirea dela Reichstadt si resbelulu de pre peninsul'a balcanica.

Imperatulul rusescu in întorcerea sea dela baile dela Ingenheim, unde, dupa cur'a dela Ems, a petrecutu in urma, a atinsu si o parte a monarchiei nóstre. Cea mai bine venita ocaziune de o întrevedere cu imperatulul si regele nostru, mai alesu acum cându decurge resbelulu intre slavii de sudu si turcii pe peninsul'a balcanica, unu resbelu, care atinge interesele acestoru doue imperatii mai deaprópe. Loculu intalnirii fu alesu la Reichstadt in nordulu Boemiei. Aci se si intalnira sambata intre 9—10 óre diminéti'a, unde petrecura pâna pe la 3 óre dupa média-di.

Intre impregiurările de fatia nu intereséza pe cetitori detaiurile si ceremonie intalnirii. Amintimu numai, si cu ocaziunea acést'a, ca la intalnirea acést'a au participatu si cancelarii ambeloru imperie. Mai multu va interesá cele ce s'au statoritu cu ocaziunea acestei intalniri: rezultatulu politicu alu acestei intalniri.

Inca inainte de evenimentulu acést'a s'a scrisu multu despre densulu. Din parerile cele multe câte s'au publicatu prin pressa atingemu, ca dela intalnirea dela Reichstadt se asteptá din partea unoru caderea cancelariului actualu si cu densulu si a sistemului dualisticu in Austro-Ungari'a; mai departe inlocuirea sistemului prin altulu federalisticu séu chiaru centralisticu absolutisticu. Schimbarea sistemului privesce internulu monarchiei nóstre, in sa ea avea sa fia mijloculu prin care sa se póta gasi unu modu procedendi fatia cu incurcaturile din orientu. Altii asteptau ca intalnirea acést'a va fia identica cu s'firsitului aliantiei celoru trei imperatii si ca monarchi'a nóstra va intrá

intr'o constelatiune nóua européna, carea sa-i deschida drumulu la o interventure armata in orientu spre a-si aperá interesele sele contr'a unoru formatiuni nóue de staturi, formatiuni cari s'aru puté nasce din evenimentele ce se petrecu astadi pre peninsul'a balcanica. Si de eventualitatea acést'a legau respectivii politici o schimbare a sistemului politicu in laintru. In fine vine a trei'a grupa, carea crede si acum ca se póte sustiené in tóte casurile statulu quo si in imperiulu otomanu si in monarchi'a nóstra si ca pentru modalitatea acést'a din urma are sa se întrepuna comitele Andrassy in convorbirea dela Reichstadt.

Din ceea ce ne ofera diurnalele pâna acum nu putemu scí ce s'a desbatutu si pertratatu cu ocaziunea intalnirii si ce resultat a avutu intalnirea dela Reichstadt. O telegrama privata la o fóia din Vien'a de datulu intalnirii vorbesce numai despre resultatulu si dice ca rezultatulu inca nu e definitiv. Goriacof staruiesce pre lângá conclusele dela Berlinu si tiarulu aproba principiulu de neintervenire, precatu tempu resbelulu nu va luá dimensiuni mai mari.

Nici oracululu dela Delfi nu a sciutu dá respunsuri mai diplomatice decum este telegram'a acést'a si cu tóte aceste mirósa tare ca ea este rezultatulu-simbure alu intalnirii dela Reichstadt. Nechiara a fostu situatiunea inainte de conferinti'a din Berlinu si mai incurcata a remasu dupa aceea; incurcata inainte de intalnirea dela Reichstadt si totu asiá va remané si acum; cáci formalitátele de bun'a cuviintia intre persóne, precum sarutári, imbratisári si alte de felulu acest'a suntu fórté frumóse, dara au putiena influentia asupr'a cursului evenimentelor.

Diplomati'a aliantiei celoru trei imperatii, se vede ca este dispusa a urmá evenimentelor, séu, dupa cum dice cancelariulu austro-ungurescu, a le tratá din casu in casu. In sine procederea acést'a nu aru fia rea, pentruca aru ingrigi cá evenimentele in desvoltarea loru sa nu degenereze in anarchie si in alte perversitáti, cari sa amenintie societatea in temeliele ei. Dara ofere intalnirea dela Reichstadt garantii pentru o procedere armonica? este aliantia intre cele trei puteri imperiale asiá de tare, încátu se remana un'a si nedespartita? — suntu întrebári cari acum mai multu decâtu ori cându trebuiescu puse.

De aliantia acést'a se vorbesce si scrie, de multu. Prob'a tarii ei inca nu a facut'o, pentruca nu a avutu ocaziune sa o faca. Cea dintáiu si mai apriata proba avea aliantia sa o faca inainte de erumperea resbelului.

Este adevératu ca note s'au scrisu, conferintie s'au tienutu, dara numai note. Si in lume vedemu adese-ori, ca déca vrei sa dai vointiei pondu, pre lângá note si vorbe trebuie mai adausu si ultima ratio regum, tunurile. Déca aliantiei i-a fostu seriosu cu sustienerea pácei in Europ'a si resbelulu totu a eruptu in sudostulu Europei, aliantia se vede necapabila de a corespunde problemei ce si-a luat asuprasi, séu ca póte nu are destula incredere in „ultim'a ratiune a regiloru.“

Noi nu amu jurá pre nici un'a din cele trei tese de mai susu. Déca voiau cele trei puteri sa sustiena pacea cu totu pretulu gasiau si afara de ele aliati spre a o sustiené, cându li

s'aru fia parutu ca ele singure nu voru fia in stare. Amu dorí din tóta inim'a sa ne insielámu, dara ni se pare ca interesele in afacerile pácei si a resbelului, privitóre la orientu, suntu pentru fia-care imperiu de alta natura si asiá armonia in procedere inca este cam nearmonica, de unde ni se pare in fine ca a a urmatu mergerea diplomatiei dupa evenimentu séu tratarea evenimentelor „din casu in casu.“

Fiinduca resbelulu este inceputu astadi despre neadmiterea lui nu mai póte fia vorba, ci numai despre consecuintiele lui.

Diplomati'a nóstra nu voiesce sa se formeze staturi mari in vecinatatea nóstra. Póte ca acést'a a fostu obiectulu principálu alu intalnirii dela Reichstadt.

Noi inca nu petrundemu in spiritulu acestei pretensiuni, si motivele cari se aducu din mai multe p'arti, ca nóuele formatiuni nu aru fia in stare sa se administreze, ni se paru nesuficiente. Turci'a e o formatiune mai mare decâtu staturile eventuale, ea inse, ne arata esperinti'a, ofera mai putiene garantii de o buna administratiune si asiá pusi in alternativ'a intre slavi si turci nu scimu de ce sa ne tememu mai multu de unii decâtu de altii ca voru administrá reu. De alta parte argumentulu ca staturile sudu-slavice voru fia aternatóre de Russi'a lu admitemu numai pâna cându staturile sudu-slavice voru fia mici si fára putere. Itali'a de cându a devenitu tare si mare nu mai stá sub influenti'a temuta a Franciei; din contra ea astadi este unu elementu cu care diplomati'a européna calculeza fára de a fia genata cátu de putieniu de Francia.

Dara déca este vointia nóstra sa nu se creeze staturi mari slavice pre peninsul'a balcanica, voiesce acést'a si Russi'a aliat'a nóstra? voiesce si Germani'a a trei'a putere din aliantia?

De cumva telegram'a amintita contine adevérulu, apoi celu putieniu atátu putemu cunósce, ca Russi'a nu vrea sa se pronuncie, ci astépta rezultatele resbelului ce decurge. Germani'a? Ea tace. Voi'a ei, dupa câte s'a scrisu pâna acum si dupa pasii facuti din partea ei privitoriu la lucrurile orientali, inca nu o scie nimenea.

Este fórté posibilu dara cá si acum in cestiunea celoru ce au sa urmeze pe peninsul'a balcanica dupa resbelu nu s'a decisu inainte ruptu si alesu nimic'a, ci evenimentele voru avé sa decida mai in urma. Totu ce se póte prevedé este, ca Serbi'a si Muntenegru la casu ca voru remané invinse, voru remané politicesce in statulu quo, avendu sa-si póte fia care greutátele cauzate de resbelu.

Remanendu cá evenimentele resbelului sa decida asupr'a procederei diplomatice in privinti'a orientului, putemu sa dicemu ca stámu inainte unei cárti sigilate, care ne ascunde viitorulu. Dicemu acést'a, pentruca resbelulu abiá s'a inceputu si din inceputurile aceste inca nu se póte judecá, care va fia s'firsitului lui. Lovirile despre cari avemu cunoscintia, ori cátu s'aru potenciá din un'a si din alta parte spre a se face din ele victorii, suntu mai multu o pipaire, o punere pre proba a puteriloru reciproce, cu unu cuventu, pregatiri pentru loviturile decisive.

Conditionatu inse putemu dice si in privinti'a acést'a, ca déca insurec-

tiunea din provinciile slavice-turcesci este seriósa, in sensulu strinsu alu cuventului, probabilitatea de victoria este fórté mare in partea slaviloru de sudu.

Resbelulu.

29 Iuniu v.

Telegramele de trei dile incóce cari ni aducu sciri de pre câmpulu resbelului suntu de o parte mai rari, de alta parte de unu cuprinsu putieniu si nechiaru. Generalulu Zach a trecut in adevéru fruntariile serbesci de cátra média-di spre Novibazar asiá dupa cum raportasemu in nrulu precedente. Despre rezultate inse nu scimu mai multu decâtu ca perderile serbiloru inca au fostu considerabile. Din partea serbesca se vulnerara trei oficiieri din statulu majoru: Docapesic'a, Calinici si Catanici; generalulu Zach i se puscá calulu de sub densulu. Mai norocosu se vede a fia fostu colonelulu Ciolacantici. Acést'a se vede, dupa telegrame din 9 Iuliu, ca si-a pastratu positiunile ocupate si ca in aceea si a atacatu cetatea Novibazarului. Se mai adauge apoi ca capitanulu Ilicia trecutulu riu Ibar (carge spre resaritu dela Novibazaru in directiune nordica si se varsa la Crastanatiu, in Serbi'a, in Morav'a) la Iarnie a luat cu asaltu siantiurile turcesci unde a gasitu proviantu si vite. Acést'a, se dice mai departa, amenintia statiunea drumului de feru dela Mitroviti'a (cea din urma statiune a liniei Salonicului). Si re apusu dela Iavoru a trecut Archimandritulu Ducici fruntariile si a sositu Vineri sér'a inaintea cetátei Novovarosiu. Sambata diminéti'a a atacatu pusetiunile fortificate turcesci a luat doue siantiuri, dara venindu mai târdiu nóue sucursuri turciloru au respinsu pe serbi dintr'unu siantiu. Serbiu campéza dinaintea Novovarosiuului.

Telegramele turcesci vorbindu despre luptele aceste spunu ca au invinsu pre generalulu Zach. Ce e mai multu, unele mergu asiá departe încátu spunu ca serbiu au perdutu 1500 morti, totu atáti vulnerati, pre cându din turci n'a cadiutu nici unulu. Se constatéza ca generalulu Zach a operatu fára succesu inse nu se póte dice ca aru fia fostu batutu.

Despre Cernaieff se vorbesce in telegramele cele din urma de totu putieniu. Deductiunile din tacerea acést'a nu suntu nici decum in favórea serbiloru.

Atát'a dela sudulu Serbiei. Dela resaritului Serbiei ne dá deslusiri credibile despre situatiunea din p'artile Zaiciarului o telegrama dela Vididin, espedata din Calafatu la 9 Iuliu la „P. Ll.“. Eata ce dice telegram'a: Cuartirulu generalu si grosulu armatei lui Osman pasi'a se afla si astadi la Isvoru (spre resaritu dela riuulu Timocu in fati'a Zaiciarului). Trecerea preste Timocu inca nu s'a pututu face. Anteposturile (vedetele) stau inca pre rip'a drépta a riuulu. In Adlie, asiá dara pre pamentu bulgarescu, este spitalulu de câmpu si trenulu; in celu dintáiu zacu 60 de turci vulnerati si doi copii de serbu. Trup'a de aici constá din 11 bataliuni nizami, 13 batal. redifi si 48 tunuri. Lupte neînsemnate suntu in tóte dilele.

Grosulu armatei serbesci de sub Lesianin se afla in giurulu Zaiciarului. Colóne singulare de volun-

tari au trecut preste partea dinjosu a Timocului. Turcii din Viddin suntu foarte agitati, crestini au mare frica. Drumulu care se trage dealungulu fruntariei serbesci si léga Viddinulu de Niss'a este in mânilor serbilor.

Alte telegrame spunu ca in 8 Iuliu s'a incercatu Osman pasi'a de nou a atacá pre serbiu din giurulu Zaicariului, dara au fostu respinsu pre lãnga perderi considerabile. Se mai spune ca comandantulu serbescu Ostoici a trecut cu aripa stãnga a armatei lui Lesianin (pre la Bregov'a dinjosu de Negotinu) pre pamentu turcescu, a ocupatu trei sate circasiane si le-au arsu si au luat 100 vite cõnute si multi cai.

Armat'a apusena inca are in tôte dilele lupte neînsemnate. Turcii inregistrãza si de aici in tôte dilele victoria, dara sporiu cu tôte aceste nu se vede nici pre o parte, nici pre alt'a.

Armat'a montenegrina n'au datu in dilele aceste nici unu semnu de viétia.

30 Iuniu v.

Luptele cele ce ni le vestescu telegramele dela 11 Iuliu inca nu au nimic'a însemnatu si decisiv. Armat'a serbesca orientale sub Lesianin, se dice, ca recõgnoscãza pâna in apropiarea Viddinulu. Pre frontaria din apropiarea Crusievatiului a fostu in 6 Iuliu o lupta crancena carea a duratu sãpte ore.

Telegram'a dice ca serbiu au castigatu stéguri, arme si sate. Armat'a apusana a operatu in dilele din urma la Svorniculu micu, o enclava turcesca in Serbi'a, vis-a-vis de Svorniculu mare. Despre Bielin'a nu se mai vorbesce nimic'a. O telegrama dela 10 Iuliu spune ca in luptele ce avura locu la Bielin'a au luptatu si 700 magiari imbracati cá nizami; se dice ca s'a auditu comanda „vorwärts (elöre)“ nemtesce si unguresce.

Din Zar'a s'a telegrafatu lui „P. Ll.“ la 10 Iuliu: Montenegrii dupa asaltu de trei dile au luat Gaczko si mergu mai departe.

Greutãtãle situatiunei*).

(?) Nu sciũ, decã e de cuviintia sa numim resbelu incaerãrile la care s'a incinsu Turci'a cu supusii sei directi si indirecti. Lupt'a nu e între tãri, ci între popóre. Desfacãndu-ne de ori-ce reserve, trebuesce sa recunoscẽmu, ca in ultim'a analiza nu Serbi'a a declarat resbelu imperiului otomanu, ci serbiu in numele slavilor. Suntu lucruri, pe care nimeni nu le spune, dar' fiesce-care omu desteptu le scie. Unulu dintre aceste e acel'a ca turcii celu putienu indirectu, s'au angãgiatu in greulu si pôte ingratulu rol — de a fi aparatori ai antislavismulu. Lupt'a, care se petrece pre peninsul'a balcanica, ne privesce si pre noi, ceilalti care mai suntemu in orientulu Europei, fãra a fi slavi, afara de turci, pre greci, magiari si pre romani. — Voru invinge turcii: tôte remanu precum au fostu, avendu numai a se îndreptã sãrt'a slaviloru din imperati'a otomana, intru cãtu va fi de trebuintia pentru pacinic'a loru desvoltare. Noi inse nu vomu putã fi multiamiti cu atãt'a: va trebui sa ceremu garantie positive, ca in viitoriu nu vomu fi ierãsi turburati in munc'a nãstra pacinica. Acest'a e o greutate in positiunea, pre care aru trebui sa ni-o creeze eventual'a isbanda a turciloru. Ori-cãtu de multu amu iubã libertatea popórelor, amu fi siliti a

* Articululu de mai susu ne vine dela unu barbatu demnu si stimabilu, pre care pentru sinceritate si inteligentia cu care tratãza obiectele nu avem dreptu alu respingã. De-si cele scrise suntu in directiunea urmata de noi, nu suntemu intru tôte de acõrd cu cele cuprãse in articulu; lu publicãmu inse pentru cã publiculu nostru cetitoru sa aiba cu o ocaziune mai multu a meditã asupra cestiunei ce o des-fuziã articululu. Caus'a? Cestiunea ne atinge foarte de aprõpe. Red.

pretinde cá acelu poporu, care 'si folosesce libertatea intru a turburã pacea, sa fia lipsitu de ea pâna incãtu sa nu mai pãta urmã cá si asta-data. Si greu e — a fi siliti sa pretindemu acest'a. N'amu fostu si nici nu avẽmu pentru ce sa fimu vrajmasi ai fractiuniloru slave din orientulu balcanicu si asta-data nu ne-arũ remanã decãtu sa ne facemu celu putienu binevoitorii loru adversari.

Cu tôte aceste, sa ni-o marturisim sinceru, — libertate incõci, — libertate incolu, — dar' noi mai ca nu ne-amũ superã, decã ei, sa nu dicẽmu — aru fi batuti, — sa dicẽmu — aru fi siliti sa intre între marginile buneii cuviintie politice. Pentruca negresitu situatiunea, care aru trebui sa ni se creeze prin isband'a loru, aru fi cu deseversire grea.

Nu mai decãtu, dupa ce voru fi esindu invingatori, slavii s'aru îndreptã contr'a nãstra, directu contr'a Ungariei si indirectu contr'a poporulu românũ. Acest'a îndreptare a loru, — contr'a nãstra nu aru fi nici decum o primejdia seriõsa, precum pôte insisi aru fi dispusi a crede. Ori-cãtu de mari „viteji“ aru fi slavii de sudu, ei impreuna, croati, slavoni, dalmatini, serbi, bulgari, tiernogoreni, bosneci, erzegovineni si bulgari suntu vr'o sãapte miliõne, cãta vreme singuri românii suntu unu poporu de 10 miliõne. Si apoi — bogati suntemu noi in tôte privintiele intõcmã cá si ei seraci. De frica dar' nici vorba nu pôte fi.

Aru fi inse isband'a slaviloru inceputulu unu siru de calamitãti, care aru jigni desvoltarea nãstra firẽsca.

Ce voru acesti õmeni? Sa formeze unu statũ? — Dar' nu-si dau sãm'a, cá la urm'a urmelor le lipsescu cele mai esentiale conditiuni pentru a formã unu statũ asediatu pre temelii moderne? Inainte de tôte in Bosni'a, Erzegovin'a si Bulgari'a lipsescu õmenii formati pentru a purtã cãm'a unu statũ. Se voru luã acesti õmeni din Serbi'a ori Tiernagor'a? Inse-le aceste staturile nu au nici õmenii, ce le trebuescu lorũ. Se voru procurã õmenii din Austri'a ori Rusi'a? Aru fi unu lucru, care din punctu de vedere administrativu e preste putintia. Astfelu aru trebui sa stãmu in fatia cu unu statũ, in care va trebui sa lipsesca administratiunea normala. Decã Romani'a cu nẽmurile ei boeresci, Romani'a care in tôte vremile a avutu autonomi'a administratiunei interne, decã acestã Romanie in restempu de douẽ-dieci de ani nu a pututu ajunge la o administratiune sanatosã, intrebũ, cãndu va putã ajunge statulu, pre care slavii aru voi sa-lu intemeze, unu statũ — de proletari? — Întrẽ cele mai favorabile impregiurãri voru trebui sa trãca decenii pâna ce vomu putã intrã cu incedere in acestu statũ. Si negresitu nici bine, nici priinciosu nu este a avã unu vecinu, la care lipsesce renduial'a casei.

Apoi sa ne infatõsemũ raportulu întinderei teritoriale cãtra populatiunea, pe care o pãrta si sa ne infatõsãmũ bogati'a noului statũ. Romani'a, acestã tiãra imbelsugata asta-di se svirgolesce intr'o miserie financiara, care aru aru trebui sa le fie invetiu acelor'a, care voru a urdã state. Si acestã miserie urmẽza inainte de tôte din raportulu între pamentu si õmeni. Pamentulu e multu si õmeni suntu putieni. Acolo, unde aru trebui sa stea 15 miliõne de suflete, stau numai 5: astfelu aceste cincũ au sa pãrte sarcin'a unei administratiuni mesurate pe cincũ spre diece, si statulu abã e in stare a purtã cheltuielile unei administratiuni moderne. — Ce are atunci sa ajunga unu statũ slavũ, de o întindere mai mare, cu o populatiune mai rara si cu deseversire lipsitu de bogatii? — Elu aru trebui sa fia, decã aru putea fi, unu isvoru de turburãri de totu felulu.

Acestu statũ nu e cu putintia, deci acestu statũ nu se va urdã ori decã se va urdã, va fi o nenorocire pentru toti, care se voru atinge cu elu, si cea mai mare nenorocire pentru acei'a, care 'lu voru fi alcatuindu. — De acestu statũ apoi, cá de putere, nu ne vine cãtu si de putienu a ne teme.

E inse o putere, care nu s'aru superã cãtu-si de putienu, decã aru vedã incuibãndu-se o asemenea calamitate aici, in midiloculu nostru. — Rusi'a scie ce face: prea bine dice „Neue Freue Presse“: „Serbien und Montenegro, die zwei russischen Hetzhunde.“ — Acestea suntu slavii de sudu in ochii colosulu de nordu.

Ei bine! Grea e positiunea nãstra! Ori cãtu de straini aru pareã a pune pe turci, greci, magiari si romãni alãtura, e unu momentu mare, in care ei se intãnescu, nu de fric'a slaviloru de sudu, nu de fric'a slaviloru de nordu, ci in vederea unu siru de calamitãti, ce ni se arata in viitoriu. — Patru popóre, care numai prietene nu au fostu si numai aliãte nu suntu, asta-di 'si stau ganditõre in fatia si dintre aceste patru singuru noi suntemu acel'a, care stãmu cu fruntea deschisa, care intru nimicu nu suntemu vinovati de cei-lalti. — Turcii ne-au asupritu, grecii ne-au otrãvitu viétia, magiarii ne jignescu desvoltarea, — si cu tôte aceste stãmu in lume cu fati'a tenerã si sufletulu in-setatu de rodire, unu poporu singuru cãtu ei impreuna, si mandri le putẽmu dice: „Rusine sa ve fie de cele ce a-ti pecatuitu de noi!“

Stejãrulu se redica, cãci are rãdecini adencu in lume, voi faceti ce ve place; — noi mergemu inainte!

Reproducemu dupa „P. Ll.“ cele de mai la vale pentru orientarea lectoriloru, vedendu cum se judeca in unele cercuri situatiunea:

Situatiunea si siãnselẽ rescõlei serbesci.

Sub titlulu acest'a cunoscutulu publicistu magiaru I. Asboth trãmite din Belgradu unu tractatu asupra situatiunei politice actuali. Autorulu introduce acestu tractatu politicu cu observarea, ca densulu avendu mai multa ocaziune decãtu altii a se orientã despre Ungari'a de sudu si despre Serbi'a e in stare sa comunice unele observatiuni nepreocupate si demne de incedere culesẽ din esperintia sea propria, si se vede silitu a face acest'a cu atãtu mai vertosu cu cãtu rapórtele unilaterali si nemotivate cutriera lumea.

Situatiunea politica.

Situatiunea lui Milanu considerata din punctulu de vedere serbescu apare cá o situatiune sfortiata care nu a permisu nici o alternativa. Prin o traditiune de mii de ani, prin lupte continue serbulu sũge cá sa dicẽmu asiã cu laptele dela mam'a sea consciintia datorintiei si a santienei luptelor contr'a Turciei Impregiurãrile pãtu sa adormiteze acestu sentiũ cu anii, dara potu sa-lu si inflacare, in butulu ori-cãrei precalculatiuni sobrie. Nu potu sa existe relatiuni mai cu efectu in directiunea acest'a decum suntu impregiurãrile actuali. Acest'a e uniculu calibrũ idealu in intrãga viétia politica a serbilorũ, acest'a e doin'a de lãnga lãganu; poesi'a, literatur'a, pasiunile nobile si rele se destãpta prin acest'a; acest'a e obiectulu principalu alu simtiemintelorũ nationali si de inrudire, dara si totalitate intereselorũ. Indata ce impregiurãrile devinu favorabile, indata ce-lu chia-tempurile, nici unu principe serbescu nu pôte sa resiste pe tempu indelungatu la acestã strigare si se pôte dice cu ore-care îndreptãtate, ca nu numai fric'a de perderea vietiei si a tronulu, ci — din punctu de vedere nationalu serbescu — si motivele morali cari apasa greu in cumpen'a unu

barbatu desãmna in modu imperativu calea pe care a ales'o Milanu si pe care — cum credu eu — nu o putea evitã nimenea aflãndu-se in positiunea lui. E fapta, ca punctulu de vedere alu lui Milanu a fostu mai sublimu decãtu inertia de caracteru, inteligentia sobria si pasiuna nationala, adeca: sentiulu de datorintia si loialitate, ca densulu combatũ seriosu, cu greutãti, cu periculi personali nu neînsemnati, si — dicẽdu asiã — pâna la estremeitate revolt'a contr'a suverãnulu. Dara rezultatulu resistintiei sale dovedesce irresistibil'a fortia a momentulu relevatu. De si acest'a a fostu motivulu principalu, totusi nu a lipsitu unu siru de motive secundare, inse de însemnãtate superiõra. Întrẽ aceste sta — cá sa remanẽmu la persõn'a principelui — in primulũ rangũ

Nesiguritatea tronulu principalu serbescu,

care, indata ce principele se afla in contrastu cu opiniunea tãrei sãu si numai cu o partida energica si cutãzãtõre, 'lu trãntesce inesorabilu de pe tronũ. De resistã Milanu mai multu, rescularea prorupeã dupa delaturãrea lui. In Serbi'a va existe totu-dẽun'a partid'a cutediãtõre si gat'a la fapta a Obrenoviciloru si partid'a Caragegevicu si pâna va trãi unu membru barbatescu din aceste vitie nu se voru curmã pretendentii la tronũ si acest'a voru avã totu-dẽun'a partisani. Dara prelãnga acest'a mai suntu si alti aspiranti la tronũ mai multu sãu mai putienu energici si plausibili, dara de o potrivã lacomi. Sentiemintulu dinasticu nu a pututu prinde rãdecini in poporu pentru deselege schimbãri si intru atãtu Serbi'a e in esentia o republica si adeca o republica neconditiunatu democrateca. O aristocratiã nu esista de locu. Cine 'si acuire avere mare, unu renume prin resbele sãu o partida personale, acel'a pôte fi aspirantu la tronũ. Asiã se scie in tãta Serbi'a, — pentru a amintã numai unu esemplu — ca Nisa Anastasievici, socrulu fostulu regentu Marinovicu si — decã nu me incelu — alu nobilulu unguurescu Cernovicu, unu „self-made man“ de origine obscura, care si-a acuiratu o avere colosale, a aspiratu diecenie întregi la tronulu principalu, conspirãndu necurmatu cu prospecte mai multe sãu mai putiene, si aducẽdu sacrificie de bani, in proportiune cu averea sea de totu monstruõse; asiã a daruitu densulu între altele celu mai strãlucitu palatu din Belgradu spre scopuri nationali si in tãnsulu se afla acum academi'a serbesca ce consiste din o facultate juridica tehnica si filosofica. Ba se pôte dice, ca fia-care elevu de pantofariu cãndu se lãgana in fantasii visãza de resbele cu turcii si de tronulu principelui. Decã Milanu nu se pune in fruntea miscãrei — prin ce 'si castigã in acestu momentu popularitate la toti si facũ sa amutiẽsca tôte nesuintiele contrãrie — lu va ajunge sãrtea principelui Michailu; decã caus'a serbesca se va întõrece spre reu, densulu va fi prim'a viciãta si va veni sub pamentulu serbescu nesuccedãndu se scape mai de tempuriu de acestu pamentu serbescu, la ce in casulu acest'a nu ne putemu bine cugetã.

In surectiunea indelungata a semintelorũ inrudite de pre teritoriulu turcescu e o cauza mai departe, care trebui sa rapẽsca cu tempulu inevitabilu si pre Serbi'a in vertegiulu seu. Trebuiã sa se prevãda ca nesuccedãndu pacificatiunea in restempu de luni sãu de unu anu — care in fapta n'a succesu nici Turciei, cu atãtu mai putienu diplomatiei — Serbi'a nu va remanã pe pace. Intãritãrea, ocaziunea suntu foarte incelatõre, agentii si refugiatii insurgentilorũ descriẽndu in modu esageratu suferintile le ce in-

dura semintele inrudite au produsu unu efectu forte intaritoriu asiá cátu Serbi'a nu putu remané indiferenta. Considerandu singuratecele sementii, nu se póte afirmá ca între

Bosni'a, Erzegovin'a si Serbi'a

a existatu o simpathia reciproca. Adevératu e, ca aspiratiunile cele mari serbesci au avutu totu-déun'a in vedere impreunarea Serbiei cu Bosni'a, Erzegovin'a si Muntenegru si multe altele — sub unu principe serbescu séu muntenegrenu? acést'a e de totu irelevantu si ratiunalminte o întrebare a eventualitatiloru si a persónelor. Dara Bosni'a si Erzegovin'a n'au voitu sa scie nici cându ceva de Serbi'a. Begii, nobili vechi unguresci de limba serbesca, cari si-au conservatu cu credintia pâna astadi datinele vechi slave, diplomele lor de nobilitate unguresca si insemnele lor unguresci, suntu mahomedani si de-si nu se afla in posesiunea domniei — pentruca posturile decisive suntu exclusivu in mân'a osmaniloru — ei totusi fatia cu raialele suntu domnii recunoscuti si privilegiati de putere, suntu suditi credintiosi si multiamiti ai padisiachului. Considerabil'a populatiune catolica a uritu si despretiuitu pre serbii ortodocsi si calugarii franciscani cari se bucura de o positiune dominantă si de o autoritate neconditiunata la credinciosii lor, si-au manifestatu simpathie mai multu turciloru decâtu serbiloru. Togm'a pentruca turcii lasa tóte afacerile catoliciloru la calugari si pentruca calugarii esercióza unu feliu de domnatiune autonoma sub suveranitatea turcesca, acesti'a nu simpatiséza cu nici o schimbare politica, care e indreptata spre o sguduire a suveranitatii turcesci, de óre-ce densii, respectivu biseric'a, la nici o intemplanu se va bucurá de puterea de care se bucura acum. De aci provine siuvaria in diurnalele cari representa in prim'a linia punctulu de vedere confessiunaliu catolicu, si chiaru si la santulu scaunu, între punctulu de vedere comunu crestinescu si ide'a antipathica a insurectiunei cá o miscare anticatolica. Incátu pentru raialele ortodocse precumpanitóre, e o aparentia pentru celu neiniatiu in relatiuni abia esplicabile, dara in continuu observata de cunoscatoriulu impregiariloru, ca densele, adeca raialele, nici ca au voitu sa auda vre-odata de dorinti'a serbiloru.

Ba se póte dice cu consciintia buna, ca la raiale nu erá o devisa ipocrita, ci unu sentimentu intimu, celu putienu in primele stadie ale insurectiunei, ca ele au prinsu armele nu contr'a padisiachului, ci contr'a servitoriloru celoru rei si contr'a stáriloru nesuferibile. Semtiulu de autoritate, védi'a tiarului — si tiarulu lor e sultanulu — au unu farmecu nemarginitu asupr'a lor. Si de aci se póte esplicá, ca cei ce voru sa scape de domni'a sultanului — si in decursulu insurectiunei, acést'a aplecare firesce s'a estinsu totu mai tare — nu-si indrépta privirile loru nici asupr'a principelui serbescu, nici asupr'a principelui din Muntenegru, nici asupr'a independetiei, ci numai si numai asupr'a „tiarului din Vien'a.“ Ómenii acesti'a cunoscú trei tiari: pe celu din Stambululu, din Petersburg si pe celu din Vien'a. Autoritatea acést'a e la densii colosala si mai pretiosu de cátu independintia li se pare lor a fi suditi unu tiaru séu imperiu decâtu ai unu vladica séu hospodaru putienu respectatu. Ne mai putendu suferi domni'a tiarului din Stambululu simpathia loru ii mána la tiarulu din Vien'a. O traditiune si o inclinare vechia cátra domni'a binefacátóre de odinóra a tiarului din Vien'a, respective a regelui ungurescu, véza între densii si glori'a stralucirei seculare si a faptelor lui esercióza o atractiune puternica asupr'a

loru si unu despartimentu din arma'ta Majestátiei Sale aru fi potutu ocupá aceste provincie in marsiu de parada, ceea ce in fapta a fostu si speranti'a si dorinti'a insurgentiloru.

De curendu inse situatiunea s'a schimbatu esentialminte. Sperantiele ce le nutreau s'au aretatu desiarte. Agentii serbesci lucra insensivu între densii, Serbi'a le da ajutoriu, Serbi'a porni cu resbelu asupr'a Turciei; fára de acést'a oficialii osmani au gatát'o de multu cu despoierea reialeloru si findu ca a nu despoia pe cineva, aru fi unu contrastu cu traditiunea oficialiloru turcesci, domnii incepu acum sa continue manipuliatiunea lor probata din vechime si cu begii. Si de aceea simpathie serbesci castiga din di in di totu mai multu terenu nu numai între raiale ci si între begii.

Muntenegru e in provincie unu rivalu alu Serbiei, la care, celu putienu Serbi'a oficiale, cu tóta prienti'a si alianti'a, privese de o parte cu gelosia, de alta parte cu o profunda neincredere. Si acést'a impinge pe Milanu pe câmpulu de resbelu.

Bulgari'a

Poporulu impreuna cu clerulu, care se bucura de o autonomia bunisóra si de mána libera, tiene cu turcii si putemu dice, ca aici nu aspiratiunile natiunali si revolutiunari ci mai multu póte exclusivu numai administratiunea turcesca au provocatu insurectiunea, care dealtmintea si acum e neconsiderabila, cu atátu mai neinsemnata, cu cátu togm'a aici e cea mai tare positiune a turciloru, cum vomu vedé in raportulu militariu.

Arendatorii de contributiune turcesci au economisatu aici intr'unu modu strigatoriu la ceriu. O recolta de 10 máji trebuiá se cumpanésca bine séu reu 60 si sa dea siése cá diecime. Poporulu dela tíera care nu-si póte sustiené acasa viéti'a trece in fia-care anu primavér'a cu miele preste Dunare si lucra la noi pamentulu din gradinele luate in arenda. Ómenii intorcendu-se tómn'a cu fructele serguintiei si desteritátiei loru acasa se opreau septamáni intregi la Lom-Palank'a sub pretestu ca trebuie preintempanata importarea colelei dela noi in Turci'a si li se luá sub titlulu de competintie si alimentatiuni cea mai mare parte din castigulu lor. Lui Midhat pasi'a i servese spre onóre si e o dovéda de buna vointia din partea guvernului turcescu si a organelor mai inalte de administratiune, ca densulu pre tempulu cându erá Vali in Bulgari'a a pasitu cu energia contra acestoru abusuri; elu luá diecimele in regia propria si incheiá pentru evaluarea lor unu tractatu cu banc'a de creditu din Pest'a. Aceste firesce ca nu au pututu preveni tóte abuzurile organelor administrative subordonate, dara consecuti'a lor fu, ca intrigele individiloru fára numeru ce se védiura vatemati in interesele lor, medilocira stramutarea lui Midhat la Trapezuntu. Acést'a e destulu de semnificativu. Acum cându pasi'a are o positiune decisiva in Stambululu putemu contá dupa esperienti'a sea si simtiemintele sele umane ca activitatea sea va fi binecurentata.

Insurectiunea ce exista in tíera cá fructu alu administratiunei turcesci de mai inainte, aspira, intru cátu ea urmárese in genere scopuri politice, la independintia Bulgariei; nesuintiele serbesci nu afla aici nici unu terenu.

Atitudinea Romaniei

devedesce ca Romani'a privese cu gelosia si nu togm'a cu bunavointia deosebita spre Serbi'a. Aici e in jocu ura pronunziata de rasa, dara si unu antagonismu politicu si se scie in Romani'a fórté bine ca románii nicariri nu au atátu temeiu de a se plánga cá in Serbi'a. Poporatiunea din partea orientala a Serbiei e in cea mai mare parte romána. Si pre

cându Serbi'a a facutu in anii din urma atátu de multu pentru latirea de cunoscintie si civilizatiune, in deosebi pentru cultura poporului din partea sea cátu merita in acést'a privintia respectu si stima, între comunele ei románesci nu e nici macaru un'a, care se aiba scóla. Acést'a e sistematecu. Serbii nu lasa pe románu se prospereze, bá ce e mai multu si ne mai pomenitu in biseric'a orientala, romániloru nu li este permisu a întretiese unu cuventu románescu in servitiulu divin care se celebréza numai in limb'a serbesca. De aci provine atitudinea Romaniei sub divulgatulu guvernulu rosiiu alu lui Brateanu. Eu de altmintea nu aflu neprobabilu lucru, ca Romani'a calculéza ca déca Serbi'a va fi batuta, pentru acést'a atitudine ea va fi recompensata celu putienu cu partea romána a Serbiei. Pórtéi nu-i póte fi inconvenibilu acést'a si s'aru si puté motivá destulu de bine. (Va urmá.)

Generalulu serbescu Cernaieff a emisu cátra slavii turcesci urmatórea proclamatiune:

„Fratiloru, cu ochii indreptati spre ceriu trecu in tíer'a vóstra pentru cá sa ve scapu de jugulu barbariloru.

„Junimea vóstra se grupéza sub drapelele nóstre cá roirile de albine; ea privese in noi pe mántuitorii patriei sele. Noi vomu sfaremá mána ucigasia a inamicului care tinde a ve rapí drepturile omului, limb'a si religiuena vóstra. Vocea patriei nóstre sugrumata si libertatea ei ve chiama pe toti fára deosebire de vârste sub drapele. Nu ve remane dara de cátu séu sa ascultati de sfaturile nóstre séu sa ve supuneti de buna-voia la dispotismulu inamicului vóstru. Alegeti-ve dara între marirea gloriei, a libertátii séu civilizatiunii si între lasitate si rusine.

„La arme dara, fi ai Balcanului, setosi de libertate.

„Noi nu luptámu pentru scopuri neoneste, ci pentru sánt'a idea a slavismului, care nu se baséza pe pofté de cuceriri si suprematii, ci pe egalitatea genului omenescu. Noi luptámu pentru libertate si pentru crucea ortodocsiei, pe care mántuitorulu lumii a muritu triumfatoriu; luptámu, diu pentru casa nóstra, pentru mosi'a nóstra si pentru mamele, ficele si sociele nóstre; luptámu pentru civilizatiune, care e amenintata de Semi-luna.

„La arme dara ori-cine se simte barbatu, ori-cine nu e femeia. La arme...! Radicati-ve! Ori-ce minutu perdutu este unu deceniu.

„Déca nu ve veti castigá acum libertatea, veti remané pre vecia supusii turciloru. In locu de a fi unu poporu liberu, veti fi slugile strainiloru si Europ'a civilizata se va uitá la voi mai multu cu dispretiu decâtu cu mila.

„Fratiloru! aretati-ve inaintea lumii cá demni urmasi ai gloriosiloru vóstrii parinti. Triumfulu nostru va fi salutat de întregu crestianismulu, popórele europene se véda in voi pre spartanii timpuriloru actuale. Mahometaniloru cari aru luá cu noi parte la lupta nu le atacámu nici onórea, nici averea, nici mosi'a, ci din contra i luámu sub scutul nostru; armele nóstre se radica numai asupr'a acelor'a cari voru sa inlocuésca libertatea cu robia. Crestinii inse cáror'a noi le-amu datu arme, munitiuni si provisiuni trebuie sa se apere insisi, si celu care nu va face acést'a, e inamiculu nostru si nu va puté asteptá decâtu o mórté miserabila séu o viétiá si mai rusinósa.

„Curagiu dar', poporu insultatu, desonoratu si calumniatu. Mán'a lui Ddieu ti aréta calea mariei. Lupt'a nóstra nu va cadé chiaru déca noroculu n'aru favorá armele nóstre, de

óre-ce in acestu casu, pamentulu acést'a santu va fi udatu cu sangele celu scumpu alu fratiloru nostrii rusi. Aceste vái si déluri voru resuná apoi de sunetulu armelor. Déca tóte tierile sorori voru fi ingenunchiate prin armele dusmanului, atunci faca-se ori-ce cu cadavrele nóstre lipsite de viétiá. Déca inse vomu invinge, vomu ocupá neapartu loculu ce ni se cuvine in concertulu popóreloru europene.

Traiesca libertatea! Traiesca unirea si intielegerea popóreloru din Balcani!

Cernaieff.

Adunarea generala a despartimentului I (Brasiovu si Treiscaune) alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultura poporului románu

se va tiené Dumineca in 18/30 Iuliu a. c. in biseric'a cu hramulu Stului Nicolau din preurbiulu Brasiovului indata dupa saversirea sántei liturgii.

PROGRAM'A:

1. Raportulu notariului despre activitatea subcomitetului.
2. Raportulu cassariului despre starea cassei.
3. Disertatiune istorica despre románii din preurbiulu Brasiovului (Scheii).
4. Alegerea comisiuniloru urmátóre:
  - a) pentru cercetarea raportului despre activitatea subcomitetului si a socoteleloru;
  - b) pentru inscrierea membriloru noi;
  - c) pentru proiectarea unu bugetu alu despartimentului;
  - d) pentru primirea si sondarea propuneriloru.
5. Rapórtéle comisiuniloru de sub 4.
6. Alegerea subcomitetului.

Din siedinti'a subcomitetului cercualu tienuta in 11 Iunie 1876.

Ioánu Petricu,

directoru.

Dr. Nicolau Popu,

actuariu.

Din comitatulu Clusiuului, 8 Iuliu st. n.

Venindu la pertractare in prosim'a congregatiune comitatensa a acestui comitatu obiecte de mare importantia, precum: arondarea comitatului, statutulu si bugetulu comunale, e de doritu cá onoratiu membrii románi ai comitetului comitatense sa participe cátu de multi la congregatiunea din cestiune, consultandu-se asupr'a obiectelor de mai susu intr'o conferintia prealabila. O atare se va tiené in premergátórea di la 5 óre dupa médiadi in locuinti'a din Clusiu a subscrisului, la care cu tóta onórea invitu pre on. d. membrii apartienatori clubului membriloru románi.

Presiedintele clubului:

A. Trombitasiu.

Bucuresci. Vineri, 18 Iunie, M. S. Domnitoriuu a binevoitu a asistá la esamenele generale dela liceulu Sf. Sav'a, scóla normala a statului si scóla normala a societátiei pentru invetiatur'a poporului.

La 2 óre post-meridiane, Mari'a Sea sosindu la liceulu Sf. Sav'a, a fostu primitu la scara de dlu ministru alu instructiunei publice, de dlu Gr. Stefanescu, membru consiliului permanentu de instructiune, de dlu directoru alu liceului cu intregulu corpu profesoralu.

Dupa aceea, Mari'a Sea insocitu de personalulu ce l'a intempanatu la primire, a descinsu in clas'a VII, unde se tiené esamenulu de comografia, apoi in clas'a IV la ssamenulu de fisica si in fine, in clas'a V la esamenulu de limb'a elena.

Dupa ce Maria Sea a pus diferite intrebări scolarilor si a constatat cu o deosebita placere progresul facut de scolari, imbarbatandu-i la muncă intelectuală si lasandu o viua impresiune de multamire in corpul profesoralu si in scolari, s'a retrasu la 3 1/2 ore, spre a merge la scola normala a statului.

La 3 1/4 ore sosindu la scola normala a statului impreuna cu dlu ministru instructiunii si dlu Gr. Stefanescu, membru consiliului, Maria Sea a fostu mai intai primitu la intrare de către directorul scolei impreuna cu corpul profesoralu, ier' la intrare in salonulu de receptiune a fostu intempinat printr'unu imnu cantatu de coru de elevii scolei; dupa aceea directorul scolei raportandu pe scurtu Mariei Sele despre situatiunea generala a acelei institutiuni pedagogice, inca dela epoca infintiarei ei in an. 1867. Maria Sea a binevoitu a visita apoi espositiunea produsului anului scolaru de tote lucrările scripturistice precum: deseme caligrafii, planuri geometrice, tabele de comptabilitate, etc., exprimandu deosebita placere, mai alesu pentru progresele gasite in desemu si cerendu dlui profesoru Stanescu mai multe explicatiuni asupra metodei cu care lectiunile sele erau conduse. In salele de esamene, Maria Sea a binevoitu, ca si la liceulu sf. Sav'a a face mai multe intrebări eleviloru din tote clasele asupra diferiteloru studii din programulu scolei exprimandu multamiri dloru profesori pentru staruintele ce depunu.

Au inceputu apoi pre elevii sub arme precum si totu materialulu scolei si aratandu in modu solemn inalt'a multamire directorulu scolei pentru bun'a ingrijire si disciplina in care au gasitu condusa scola. S'a retrasu la orele 5 trecendu la scola normala a societății pentru invetiatur'a poporului.

Sosindu aci, Maria Sea, insotitu totu de d. ministru alu instructiunii si alte persoane notabile, a fostu intempinat de d. C. Bozianu presedintele societății, de d. G. Cariagdi, vice-presedinte de mai multi alti membri din comitetu si de directorulu scolei cu corpul profesoralu.

In curtea scolei, elevii fiindu sub arme au facutu Mariei Sele primirea militara, executandu diferite miscari. La intrarea in salile scolei, Maria Sea a fostu intempinat printr'unu imnu cantatu de elevi, dupa ceea au trecut in sala de esamenu, unde directorulu scolei a prezentatu Mariei Sele pre domni profesori si program'a studieloru.

Profesorulu de limb'a romana si pedagogie cestionandu pre elevi asupra gramaticii romane, apoi cati-va elevi, dupa dorinti'a exprimata de Maria Sea, au recitatu diferite poesii populare si eroice; de tote cestiunile puse, elevii s'au achitatu cu succesu. Trecendu apoi la esamenele de geografie, Maria Sea a invitatu pre dlu profesoru a esamina pre elevi dupa noele metode asupra geografiei tiei. Unu elevu a trasu pe tabla conturul tiei si Maria Sea avendu unu mare interesu pentru acestu studiu, a binevoitu a pune insusi mai multe cestiuni si in urm'a responsuriloru date, Maria Sea a incuragiatu pre elevu cu laude, manifestandu in acel'asi tempu dlui ministru alu instructiunii si dlui presedinte alu societății deplin'a sea satisfactiune pentru succesulu cu care constata ca se propunu studiele in acesta scola. Maria Sea a esaminatu apoi o mica espositiune de producte manufacturale (palarii si alte articole de pasla) efectuate de elevii scolei, in atelierulu fundatu de d. C. G. Porumbaru pre langa cea scola, unde elevii fiindu pusi sa lucreze in presentia Mariei Sele, directorulu scolei dete Mariei

Sele diferite explicatiuni asupra proceduriloru prin care trecea materi'a prima pana la confectionarea paslei.

La 6 1/2 ore Maria Sea retragendu-se, a exprimat inaltele sele multamiri dlui Bozianu, presedintele societății, pentru solitudinea ce porta acestei scole si pentru bun'a ei conducere.

"Totu-deun'a amu purtatu, dise Maria Sea, unu viu interesu scolarulu normale destinate a da invetiatori sa testu. Aci e fundamentulu instructiunii poporului. Fiti siguru dle presedinte, de nestramutat'a mea protectiune.

Elevii prezentandu arm'a, Maria Sea s'a retrasu in strigatele unanime ale publiculu asistentu de:

Traiesca Romani'a!

Traiesca Maria Sea Carol I!

Traiesca M. S. Dorn'a!

Varietati.

* Indreptare.

In „convocarea“ pentru adunarea generala a Asociatiunii transilvane din acestu anu, publicata in Nr. 51 alu acestui diurnalu, in locu de datulu de 16 Augustu sa se cetesca **10 Augustu** a. c. c. n. ca diu'a adunarei generale din Sibiu.

Sibiu in 11 Iuliu 1876.

Dela secret. asoc. trans.

* Adunare scaunala se tiene astadi. Intre obiectele de desbateru e la loculu primu celu ce privesce regularea teritoriale.

* Petrecere in Gradina. Dumineca in 27 Iuliu avu locu petrecerea „Reuniunii sodaliloru romani“ in gradina fosta a lui Gherliti, iera acum a archidiecesei gr. orient. romane din Transilvania. Nu numai membrii dara si multi oseti de ambe securile si de tote trei natiunalitatele si patrecura forte bine pana la 1 ora dupa mediulu noptiei. Gradina a fostu decorata frumosu si ser'a iluminata.

(†) Apollonia Cost'a, veduva lui Iosifu Nistoru, in numele seu, si a fiiloru: Adrianu si Camilla, — precum si a fratiloru repausatulu: Vasiliu Nistoru, canonicu abate gr. cath. oradanu, — Ioanu Nistoru, compozitoru in Er-Kavas cu fiulu si fiela sale, — Gregoriu Nistoru, parochu in Gyires si asessoru consistoriale cu soci'a fii si fiela sale, — afineloru: Veduva mediculu Sandru Nistoru, cu fiulu si fiela sale, — si Eleonor'a Cost'a, soci'a lui Antoniu Venteru, — afinului: Iosifu Nistoru, ablegatu dietal alu cerculu Vilagos cu soci'a sea, si a numerosiloru consangeni, cu adenca durere insciintieza mortea preaiubitulu sotiu, parinte, frate, afinu si unchiu: **Iosifu Nistoru de Capalnocu**, Asosoru sedriei orfanale Oradane, in 8 l. e. la 1 ora d. media-di in etate de 49 ani a vietiei, si 13 alu casatoriei ferice.

Osamintele repausatulu in 10 Iulie la 5 ore a media-di din locuinti'a propria strad'a Kofarago dupa tieremoniele indatinat a bisericeii gr. cathol. se voru straporta si depune spre etern'a repausare in cimiterulu gr. cath. Oradanu (Uj-Varos).

La care solenitate suntu poftiti toti consangeni, colegii, amicii, si cunoscutii in Domnulu adormitulu.

Oradea mare, 8 Iulie 1876.

Fia-i tierin'a usiora!

* Trenu de placere la Ocn'a. Dumineca a fostu unu trenu de placere la baile din Ocn'a cu vre-o 400 oseti. Ap'a a fostu forte calda. Eri a fostu alu doilea trenu de placere. Trenurile aceste pleca in deobsee la 4 ore dupa media-di si vinu la 8 1/2 ser'a inapoi.

* Recunoscintia. Vien'a in 7 Iuliu 1876. Domnule Redactoru! Adresandu-me in urm'a situatiunii mele critice catre mai multi domni din Sibiu cu rogarea, ca sa me spri-

ginesca cu ceea ce voru pute, m'amu treditu in 1 Iuliu cu o cuverta, adresata de mana necunoscuta, in carea se afla o hartia alba si in ea doue bancnote a 5 fl. v. a.

Mi-a fostu de totu cu neputintia a gaci pre acelu marinimosu, care merge asiá de parte cu nobletia, incatu nu se descopere nici acelu, carui ei face bine.

N'aru fi fostu de lipsa, sa me scape de gen'a, de carea patimescu cei mai multi, candu li se face bine, caci mie nu mi-a fostu nici odata rusine a multami cu deplina abnegatiune, de aru fi fostu ajutoriulu catu de micu seu catu de mare, si de mi-aru fi fostu ajutoriulu egal, inferioru seu superioru.

Pentru ca sa nu scape cu tote acestea de recunoscintia mea si de multamita, carea o merita chiaru si fara se voiesca, Ve rogu, domnule Redactoru, se binevoiti a publica in pretiuitulu diurnaru, ce redigeti urmatorele: „Multiamescu din anima acelu domnu din Sibiu, carele mi-a tramisu anonimu cele 2 bancnote a 5 fl. v. a. in 29 Iuliu a. c.“

Vien'a in 7 Iuliu 1876.

Basiliu Mihailu Lazaru.

* „Kelet“ publica o dare de sema defaiata despre „strinsura“ „revolutiunara“ „tienuta“ la Alb'a-Iuli'a sub presedinti'a lui Axente etc. etc. Nefiindu membrii in numeru de ajunsu, dice citat'a foia „strinsura“ s'a amanatu pe alta data. Mai fabuleza apoi despre o colecta de bani prin membrii esteri si comitetulu din Brasiovu. In fine si despre o adresa principelui Milanu care se termina cu urmatorele cuvinte dupa traducere: „Barbatu audace intorceti „nobil'a fatia catre poporulu romanu „care suferu in jugu si te astepta cu „bratiile deschise.“ (Saracu poporu romanescu! ce ai fi ajunsu candu s'aru afla romani cari sa te recomande astfelu lumei!? Red. T. R.)

Doi dintre pretinsii participanti la „strinsura“ au respunsu ierasi in „Kelet.“ Dupa parerea nostra respunsurile nu suntu nici destulu de categorice nici destulu de energice. Pentruca a presupune pe romani asiá de cadiuti in capu, incatu sa se indrepte cu suplici-adrese seu adrese-suplici catre principele Milanu ca catre unu mantuitoriu aru fi totusi pre mare cutezantia si batjocura. Raporturulu Keletianu trebuia dara respunsu dupa cuviinta.

* Onorateloru redactiuni ale urmateloru diurnale din Romani'a si adeva:

„Aperatoriulu legei“
„Salvarea“
„Aurora Craiovei.“
„Curierulu de Iasi“
„Ghimpele.“
„Trompet'a Carpatiloru“

facemu cunoscutu ca onor. loru foi le capetamu forte neregulat, incatu de multe ori suntemu dispusi a crede ca respect. a intreruptu schimbulu cu noi seu au incetatu de a aparé.

Telegrame.

(dupa „S. d. Tgbltt.“)

Seraievo 12 Iuliu (Tel. bir. de cor.) [Din isvoru specialu]. La Visiegradu (langa Drina, aprópe de sudu-vestulu Serbiei) avu astadi locu o lupta mai mare intre serbi si turci. Resultatulu inca necunoscutu.

Scutari 12 Iuliu. (Tel. bir. de cor.) [Din isvoru specialu]. Astadi avura locu doue lupte mai insemnate intre muntengreni si turci. Cea dintai la Kernitia in Crain'a, cea de a doua la Podgoritia. Scirile sosite suntu pentru turci mai putienu favorabile, turcii aru fi avutu perderi mai mari.

Bursa de Vien'a.

Din 30 Iuliu (12 Iuliu) 1876.

Metalicele 5%	66 10
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	69 40
Imprumutulu de statu din 1860	111 70
Actiuni de banca	874 —
Actiuni de creditu	149 40
London	127 75
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	74 50
„ „ „ Temisiorene	73 —
„ „ „ Ardelenesci	72 75
„ „ „ Croato-slavone	82 50
Argintu	100 90
Galbinu	5 96
Napoleonu d'auru (poli)	10 13
Valut'a noua imperiale germana	62 35

Nr. 242 scol. — 1876.

Concursu.

Pentru conferirea stipendiulu de 500 fl. v. a. din fundatiunea Balliana pre anulu scolastecu 1876/7 se escrie concursu.

Doritorii de a castiga acestu stipendiu au sa se pregatesca pentru profesura de pedagogia intr'unu institutu superioru (seminariu) de pedagogia, si a se deoblega ca voru servi la institutulu pedagogicu din Caransebesiu celu putienu 6 ani; mai departe au sa dovedesca:

a) prin atestatu de botezu ca suntu romani gr. resariteni;

b) ca au depusu cu succesu bunu esamenulu de maturitate;

c) prin atestatu medicalu au sa dovedesca ca suntu sanatosi si ca constitutiunea trupesca este corespunditoare chiamarei profesorale.

Recursele astfelu inzestrate, cu documentele susu aretate au a se tramite consistoriulu diecesanu celu multu pana in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu din siedinti'a consistoriala a senatulu scolariu tienuta in 14 Maiu 1876.

Episcopulu diecesanu
1—3 **Ioanu Popasu** m. p.

Nr. 175 scol.—1876.

Concursu.

La institutulu pedagogicu gr. or. alu diecesei Caransebesiulu, care se va deschide la 1 Septembrie st. vechiu in Caransebesiu, se cere unu profesoru.

Doritorii de a ocupa acestu postu au se documenteze prin carte de botezu: ca suntu romani de religiunea gr. res., mai departe se documenteze, ca au depusu esamenulu de maturitate si au absolvatu cursulu pedagogicu seu ca au absolvatu la vre-o universitate facultatea filosofica seu in fine, ca suntu profesori de gimnasiu.

Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu: salariulu de 800 fl. si 120 fl. pentru cortelu.

Recursele indiestrate cu documentele mai susu aretate au a se tramite consistoriulu diecesanu celu multu pana in 6/18 Augustu 1876.

Caransebesiu, din siedinti'a consistoriala a senatulu sol. tienuta in 14 Maiu 1876.

Ioanu Popasu m. p.
(1—4) episcopulu diecesanu.

ad Nr. 515/1876.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de medicu comunalu in comun'a Resinari devenitu vacantu se deschide in sensulu statutulu concursu cu terminu pana la 15 Augustu nou a. c.

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu per 900 fl. v. a. si de fia-care visita 10 cr. v. a.

Concurrentii, cari voru ave gradulu de doctor universae medicinae si voru cunosce celu putienu limb'a romana si germana voru ave preferintia. —

Petiitiunile suntu in terminulu susu aretatu a se adresá catre primari'a comunei libera Resinari post'a ultima Sibiu in Transilvania.

Resinari 9 Iuliu 1876.

(1—3) Primari'a comunala